

SUPLEMENT

BARÒMETRE 2023 DE LES FINANCES ÈTIQUES

UNA RADIOGRAFIA DEL SECTOR A L'ESTAT ESPANYOL

HISTÒRIES DARRERE DE LES DADES: ALGUNES REALITATS FINANÇADES

DARRERE LES DADES ALGUNES REALITATS FINANÇADES

En aquest suplement especial del Baròmetre de les finances ètiques i solidàries es mostren alguns projectes ambientals, socials o culturals finançats per les entitats del Baròmetre.

El Baròmetre de les finances ètiques i solidàries és un informe que fa una radiografia anual de l'evolució de les finances ètiques i solidàries a tot l'Estat i aquest document mostra com el darrer any les entitats de finances ètiques van continuar consolidant la seva aposta per l'economia real i transformadora.

L'any 2022 ha continuat portant al límit un sistema econòmic centrat en l'acumulació de beneficis: una crisi energètica que afecta milions de persones, una tensió bel·licista en augment i una crisi climàtica que ja és cosa del present són només alguns

dels impactes d'un model financer insostenible per les persones i el planeta.

Per les finances ètiques, però, el 2022 també ha estat l'any en el qual s'ha assolit un nou rècord de crèdit superant els 1.920 milions d'euros destinats a l'economia real i transformadora. Són aquests projectes, orientats a millorar la vida de les persones de manera respectuosa amb el planeta, la verdadera raó de ser de les finances ètiques. Amb aquest suplement volem donar visibilitat a aquestes històries, donant cos a les xifres i posant cara a les gràfiques.

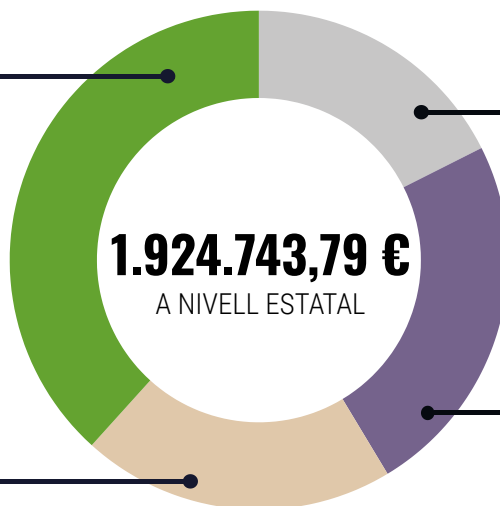
AMB AQUEST SUPLEMENT VOLEM DONAR VISIBILITAT A LES REALITATS FINANÇADES, DONANT COS A LES XIFRES I POSANT CARA A LES GRÀFIQUES

ÀMBITS DE FINANÇAMENT 2022

38,30%

AMBIENTAL

Energies renovables
Indústria i tecnologia ambiental
Agricultura i ramaderia ecològica
Comerç just
Alimentació ecològica
Gestió de residus
Construcció sostenible

17,58%

ALTRES

Particulars
Administracions
públiques

23,79%

SOCIAL

Habitatge
Salut i benestar
Inclusió sociolaboral
Desenvolupament comunitari
Educació

20,33%

CULTURAL

Oci
Art
Comunicació i audiovisuals
Activitats culturals

Si observem els sectors finançats en l'àmbit estatal, el sector ambiental continua liderant els àmbits finançats amb un 38,30% sobre el total, seguit de l'àmbit social amb un 23,79% i del cultural, amb un 20,33%.

SECTOR AMBIENTAL

La Norteña Ycuamandyyú

Paraguai

Crèdit: No disponible

Entitat: Oikocredit

La Norteña és una Cooperativa de Producció Agropecuària i Industrial paraguaiana que ofereix assistència tècnica i serveis d'estalvi i crèdit a les persones associades, per impulsar les activitats comercials i de producció, i els facilita el processament i exportació d'herbes aromàtiques, medicinals i closques de cítrics. També ofereix subsidis solidaris per a necessitats mèdiques, d'educació, o per naixement de fills/es, entre altres.

<http://www.lanortena.com.py>

Nexwell Power

Badajoz, Sevilla i Ciudad Real

Crèdit: 31,8 M€

Entitat: Triodos

Nexwell Power és una empresa amb seu al Regne Unit que adquireix, construeix i opera instal·lacions de generació d'energia solar fotovoltaica, amb projectes ubicats predominantment a Espanya. La missió principal de la companyia és desplaçar les activitats intenses en combustibles fòssils mitjançant mètodes més nets i rendibles de generació d'electricitat renovable. Nexwell Power és una plataforma d'inversió d'impacte del Grup Nexwell, un fons d'inversió que centra el capital humà i financer en iniciatives sostenibles a llarg termini que tenen un impacte mesurable en la descarbonització del planeta.

<https://nexwellpower.com>

Burn

Kenya

Crèdit: No disponible

Entitat: Oikocredit

L'ús de focs oberts i combustibles sòlids per cuinar és un dels problemes ambientals i de salut més urgents del món, que afecta directament prop de la meitat de la població mundial i causa gairebé 4 milions de morts prematures cada any. Burn dissenya, fabrica i distribueix solucions de cuina eficients i sostenibles a Kenya i ha ajudat a millorar les vides de més de 20 milions de persones des del 2014.

<https://www.burnstoves.com>

Asomada solar de Som Energia

Cartagena, Murcia

Crèdit: 2.240.000 €

Entitat Financera: Fiare Banca Etica

Segell Ethsi

La planta fotovoltaica de Asomada Solar està situada en Cartagena, Múrcia, i compta amb 3,8 MW de potència nominal i una producció anual de 6,7 GWh, equivalent a l'ús energètic de 2.500 vivendes. És el 17è projecte de producció de renovables que Som Energia posa en funcionament. Se suma així a les altres plantes fotovoltaiques, la central hidroelèctrica i la planta de biogàs, permetent que l'electricitat produïda per la cooperativa passi a 31 GWh/any, que representa el 6,5% del total comercialitzat anualment.

<https://blog.somenergia.coop/destacados/2023/01/la-planta-de-asomada-solar-en-cartagena-murcia-ya-esta-en-funcionamiento>

LA MILPA DO SALNÉS

Simes, Pontevedra

Crèdit: 26.385 €

Entitat Financera: Coop57

A Milpa do Salnés Sociedade Cooperativa Galega neix el 2020 amb unes línies de treball basades en la producció ecològica, la transformació artesanal, la formació ecològica i la recerca en temes relacionats amb l'agricultura ecològica i el medi ambient. Per a Milpa do Salnés és important poder contribuir positivament amb l'entorn social, econòmic i ambiental. A més, centren moltes de les seves accions cap a col·lectius més vulnerables i desafavorits. El producte estrella és Milpa - farina de blat de moro nixtamalitzada que és el resultat de la barreja de la cultura gastronòmica mesoamericana i la tradició agrícola de la Galícia Atlàntica.

<https://www.amilpadosalnes.com>

SECTOR SOCIAL

Centre de Recerca i Desenvolupament Regional (Cidre)

Bolívia

Crèdit: No disponible

Entidad Financera: OikoCredit

Cidre és una institució financera de desenvolupament que té com a principal objecte la prestació de serveis financers i l'execució de projectes de recerca, amb un enfocament integral que inclou la gestió social i ambiental, que busca incidir favorablement en el progrés econòmic i social de persones i organitzacions, així com contribuir al desenvolupament sostenible del petit productor/a agropecuari i de la micro i petita empresa a Bolívia.

<https://cidre.org.bo>

Koperasi Simpan Pinjam Mitra Dhuafa (Komida)

Indonèsia

Crèdit: No disponible

Entitat: Oikocredit

La cooperativa d'Estalvi i Crèdit Mitra Dhuafa (Komida) ofereix serveis de microfinances a dones de baixos ingressos que no tenen accés al sector financer formal. El 2005, Komida va llançar un programa de microfinances basat en la metodologia Grameen (prèstecs grupals) a la província d'Aceh per ajudar els supervivents del tsunami. Posteriorment, va introduir el programa a altres províncies, on també es dirigeix específicament a dones de baixos ingressos en àrees rurals.

<https://mitradhuafa.com>

Edifici Llevant

Badalona, Barcelona

Crèdit: No disponible

Entitat Financera: Triodos

L'Edifici Llevant de Badalona són 56 habitatges protegits de nova creació promoguts per la cooperativa ARAUCA. La Cooperativa Arauca és una entitat sense ànim de lucre que promou habitatges a Catalunya al preu que costa fer-los i amb avantatges únics mitjançant comunitats de propietaris en el marc de la llei de cooperatives d'habitatge. Arauca neix de l'impuls d'un grup de professionals de diferents àmbits amb un fort esperit de canvi que, davant de les necessitats actuals d'habitatge de qualitat a preus accessibles, decideixen impulsar, a Catalunya, una via alternativa per facilitar habitatges als ciutadans.

<https://www.arauca.org/es/promociones/edificio-llevant>

Provivienda

Madrid

Crèdit: (88.000 € +176.000 €)

Entitat Financera: Fiare Banca Etica

Segell Ethsi

Provivienda treballa des del 1989 perquè totes les persones gaudeixin del dret a l'habitatge en igualtat de condicions. El seu treball s'orienta a millorar les condicions d'accés i manteniment d'un habitatge adequat, sempre sota els principis de l'autonomia, la corresponsabilitat i la no-discriminació. Provivienda treballa per aconseguir la inclusió residencial, a través de diverses línies de treball: el foment del lloguer assequible, amb un model de treball que intervé entre les persones que necessiten un habitatge i aquelles que volen llogar la seva, des del compromís social; la inclusió a través de l'habitatge, que treballa per fomentar l'accés a un allotjament digne en igualtat de condicions; i la incidència social i política, desenvolupant campanyes, informes i publicacions per mobilitzar la societat en el dret a un habitatge digne.

<https://www.provivienda.org>

Riquirraque

Avilés, Astúries

Crèdit: 50.000 €

Entitat Financera: Coop57

Riquirraque és una empresa d'Inserció Social l'activitat de la qual és la recollida domiciliària d'estris i la venda posterior com a articles reutilitzats. Gràcies a això, permet la contractació de persones amb dificultats d'accés per a l'ocupació normalitzada.

L'entitat neix l'any 1998 amb l'objectiu d'oferir una oportunitat d'ocupació a persones que pertanyen a col·lectius especialment desafavorits i amb menys possibilitats d'accés al mercat de treball ordinari per presentar índexs alts de dèficit d'ocupabilitat.

<https://emausasturias.org/riquirraque>

SECTOR CULTURAL

Abycine

Albacete

Crèdit: 100.000 €

Entitat Financera: Fiare Banca Etica

Abycine, el Festival de Cinema d'Albacete, és un esdeveniment audiovisual que pretén localitzar al territori manxec, una proposta audiovisual atrevida i dinàmica i un espai de reflexió sobre les noves tendències, tant temàtiques com estilístiques, del cinema actual. Abycine s'inscriu en el corrent de propostes frontereres en el camp de la creació audiovisual en els diferents formats amb altres disciplines artístiques com poden ser la música, l'art contemporani, la literatura o l'arquitectura efímera. Abycine suposa, a més, la reivindicació d'un espai de cultura jove contemporània, un punt de trobada dels joves professionals del cinema espanyol, des d'una terra i una població molt llunyana als tòpics plantejats generacions enrere.

<https://www.abycine.com>

El tallaret

Sabadell, Barcelona

Crèdit: 180.000 €

Entitat Financera: Coop57

Segell Ethsi

El Casal Popular de Creu Alta El Tallaret és una entitat creada en el marc del projecte per aconseguir la cessió de la fàbrica abandonada de Cal Balsach per a un ús autogestionat per les persones i entitats de La Creu Alta. El Tallaret neix amb la idea d'esdevenir una entitat amb vida pròpia, capaç de generar alternatives al barri i amb un punt de vista crític i transformador. Per això pretén ser un espai (físic i social) on poder desenvolupar amb llibertat activitats culturals, educatives, reivindicatives i transformadores, que aportin el gra de sorra per a una societat més justa i solidària.

<https://eltallaret.cat>

Residencial Cervantes: la qualitat de vida de la gent gran, primer

“Una residència diferent”, “una residència feliç”, “una residència que mola”. Així es posiciona Residencial Cervantes, una residència per a gent gran a Villamayor de Santiago, a la província de Conca. I, segons el que ens explica el director i un dels propietaris, Jorge Fernández, és realment així, una residència diferent. L'equip de gestió és usuari de les finances ètiques, en concret és client de Triodos Bank, i és per això que hem volgut saber quina és la seva experiència.

Residencial Cervantes surt, almenys en aparença, del que entenem per economia social i solidària (ESS): és una empresa privada i opera amb criteris de rendibilitat. Però també és una empresa familiar i amb uns valors molt propers a l'ESS, que posa la vida de la gent gran al centre. La dignitat com a eix del seu negoci en Jorge la descriu molt bé en aquesta frase: “Considerem la vellesa una etapa de plenitud de vida i experiència en totes les seves dimensions”.

Residencial Cervantes

Villamayor de Santiago, Conca

Crèdit: No disponible

Entitat Financera: Triodos

<https://residencialcervantes.es>

Una història curiosa

La història de Residencial Cervantes és, si més no, curiosa: el pare d'en Jorge es va trobar al final de la seva carrera laboral amb una petita quantitat de diners i li va sorgir l'oportunitat de comprar projecte d'una residència per posar-la en marxa. Tot i no tenir experiència en el sector, probablement va veure que era una oportunitat, per la necessitat creixent de solucions a la vellesa a causa de l'envelliment de la població espanyola. Quan el pare va morir, la resta de la família va continuar amb el negoci i, avui, en Jorge, la seva mare i el seu germà en són propietaris. Aquest punt autodidàctic s'aplica a tots ells/es, i en aquest cas sembla més un avantatge que un desavantatge: **“No pertanyem a cap grup empresarial al qual hàgim de retre comptes, i cuidem la gent gran com ens agradaria que ens cuidessin a nosaltres”**, diu en Jorge.

Una altra característica que fa que Residencial Cervantes sigui un projecte fora del que és comú és l'entorn. La residència se situa en un municipi de menys de 3.000 habitants, en un àmbit rural, on moltes vegades sembla que no arribin propostes de les economies transformadores. L'ús i, sobretot, l'ús satisfactori d'eines com ara les finances ètiques en

aquests casos demostra que no són exclusives de ciutats o marcs més urbans.

Finances ètiques per sortir del pou

“Les nostres necessitats financeres van ser importants als inicis, perquè vam obrir just en una època de crisi (2009), quan les administracions no van cobrir les places promeses als acords. Som una residència privada, però moltes de les persones usuàries són derivades de l'Administració, que els completa les pensions per cobrir el cost de la plaça”, continua dient en Jorge.

Van ser uns anys durs, on van acudir a la banca tradicional per intentar superar allò, que els va posar unes condicions abusives o directament no els va voler donar finançament, malgrat que tenien un reconeixement de deute per part d'aquestes administracions. **Van estar a punt de tancar, fins que va aparèixer Triodos Bank.** “Vam tenir la sort que, en aquell moment, Triodos estava fent visites a entitats de la zona, i va ser quan Beatriz Fajardo, de la oficina de Triodos de Castella- la Manxa, va entrar per la porta i, després de conèixer el nostre projecte, van acceptar finançar-nos”, explica en Jorge.

En aquell moment van demanar una hipoteca, però ara tota l'operativa ja la tenen també a Triodos: compte corrent, gestió de nòmines, rebuts, tot. “La veritat és que ara, després d'aquesta necessitat de préstec per sobrepassar la crisi, ens hem estabilitzat i no ens han calgut més crèdits, ni tan sols per problemes de tresoreria. No guanyem cap dineral ni tampoc és la intenció, perquè valorem poder contribuir al nostre entorn donant feina estable a moltes famílies, tenint tots els nostres treballadors amb contractes indefinits, tenim un 100 % d'ocupació i estem tranquils”, explica en Jorge.

Proximitat i caliu humà

A Residencial Cervantes continuen molt contents amb la relació amb Triodos. L'operativa és gairebé tota per internet, i, segons diuen, tot funciona molt bé i és molt fàcil. “També són uns pilars de la nostra empresa: la proximitat i la facilitat. Igual que volem que la nostra gent gran estigui contenta i visqui en un lloc agradable, nosaltres també pretenem que el que ens envolta sigui amable i proper. **Som una empresa familiar i les finances ètiques són el més adequat que ens podem imaginar**, pel que fa a la gestió del negoci”, diu en Jorge. Aquesta proximitat que aprecien és una de les característiques que també els fa diferents de la resta de residències. En Jorge, que es va veure una mica “obligat” a posar-se a treballar en el negoci en el moment de la crisi perquè no podien pagar un gerent, diu que ara no ho canviaria per res.

El dia a dia de la residència està ple de bons moments per a tothom: activitats inusuals, com ara vídeos que comparteixen a les xarxes socials; col·laboracions amb l'institut o el col·legi en trobades intergeneracionals; visites a projectes socials... En definitiva, unes propostes per a una vellesa activa, digna i feliç. I tot això no seria possible avui si un dia, cap al 2016, la Beatriz, de Triodos Bank, no hagués entrat per la porta de Residencial Cervantes per oferir-los finançament per a un projecte que ha resultat sostenible i que posa la vida de les persones grans al centre.

Zehar-Errefuxiatuekin: millorant l'atenció a persones refugiades

Defensar els drets humans i el desenvolupament integral de les persones refugiades, desplaçades, apàtrides i migrants: aquesta és la missió de Zehar-Errefuxiatuekin, associació basca a la qual hem entrevistat per conèixer la seva experiència amb les finances ètiques.

Jon Solaguren, director financer, explica l'origen i les diverses línies d'actuació de l'entitat basca. L'oenagé va iniciar el seu recorregut com una entitat jurídica que acompanyava persones sol·licitants d'asil en el seu recorregut per obtenir la protecció internacional, però després va anar ampliant el servei cap a una atenció més global, com ajudar a buscar habitatge, fer una orientació per a l'ocupació i proporcionar atenció psicològica, entre d'altres. **“És una atenció integral per facilitar el recorregut de persones nouvingudes i persones migrants que fa temps que són aquí però que no aconsegueixen tirar endavant”,** diu en Jon, que continua explicant la segona línia de treball, la d'incidència: “No entenem la nostra feina sense aquest vessant activista, a partir del qual mirem d'analitzar i denunciar les causes dels desplaçaments de les persones a les quals acabem atenent. Aquí no només comptem amb el voluntariat, sinó que intentem que les mateixes persones usuàries siguin les que donin veu a les denúncies i siguin els agents de canvi”.

El 1989 es crea una petita delegació de la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat (CEAR) a Euskadi, i el 1996 neix Zehar-Errefuxiatuekin com a entitat amb personalitat jurídica pròpia, per poder ampliar l'atenció a què fa referència en Jon. Avui, CEAR i Zehar-Errefuxiatuekin comparteixen espai de treball i valors, però duen a terme projectes d'índole diferent.

Inicis comuns

“La relació amb les finances ètiques ve de lluny”, comença a explicar en Jon, “quan la nostra associació, fa vint anys, va fer una aportació a Fiare per donar suport a la banca ètica en la seva posada en marxa a Euskadi. No ens vam convertir en accionistes, ja que es va fer a fons perdut, però sí que es va considerar que era una manera d'impulsar un projecte amb què es compartien valors, com la justícia i el compromís, i no es finançaven projectes que són causa de desigualtats a escala global”.

En aquell moment, Zehar-Errefuxiatuekin treballava bàsicament amb les caixes d'estalvis, perquè, a més dels serveis com a caixa, finançaven molts projectes de l'entitat. Avui en dia les caixes han desaparegut, però continuen rebent finançament

Zehar-Errefuxiatuekin

País Basc

Crèdit: 300.000 €

Entitat Financera: Fiare Banca Ètica

<https://zehar.eus>

des de les fundacions i mantenen la major part de l'operativa en aquests bancs. Els camins de Fiare i Zehar-Errefuxiatuekin no es van trobar durant uns anys, per les necessitats de l'entitat, però el 2015, amb la crisi de persones refugiades arran de la guerra a Síria, va augmentar el flux de persones arribades a Euskadi, es va incrementar exponencialment la necessitat d'atenció i les administracions van incrementar el finançament. Així, **Zehar-Errefuxiatuekin ha triplicat el personal i ha duplicat el volum de recursos que executen anualment.**

"Això vol dir que qualsevol canvi de ritme o desviació en els terminis de pagament de les subvencions, que són el 99 % dels nostres recursos, pot provocar problemes de liquiditat, que afecten persones treballadores i usuàries i empreses proveïdores. A aquestes tensions de tresoreria s'hi va afegir la manca d'espai a les oficines, petites i amb problemes d'accessibilitat. Millorar l'espai de treball i d'atenció es va convertir en una necessitat imperant", explica en Jon.

Finances ètiques per a la necessitat de circulat i d'un espai més gran

En aquell moment, la reflexió sobre les dues necessitats financeres els va conduir ràpidament a les finances ètiques i, tot i que van demanar informació en alguna altra entitat, es van decidir per **Fiare, per la proximitat dels anys anteriors i per les bones condicions ofertes per l'entitat financera.**

És clar que era l'alternativa perfecta per la coincidència de valors, sobretot pel que fa a la incidència política i el qüestionament del sistema econòmic, que és un dels objectius de les finances ètiques, a més de la prestació de serveis. Campanyes contra el finançament d'armament o d'empreses extractivistes als països del Sud de les finances ètiques estan completament alineades amb les campanyes de denúncia de les causes geoconòmiques de les migracions que promou Zehar-Errefuxiatuekin.

En un termini relativament curt, responen a tots els qüestionaris i requisits que els demanaven,

els van atorgar un préstec per fer les obres al local nou, així com una línia de crèdit. "Ara mateix continuem tornant el préstec, i aquests dies hem renovat la línia de crèdit. Aquest any estem rebent els pagaments sense demores, i és possible que no hàgim de disposar de la línia. Però, malgrat el cost, dona molta tranquil·litat saber que, passi el que passi, podrem donar els diners de la manutenció o del lloguer a les persones a les quals atenem", ens explica en Jon.

Continuar ampliant el finançament ètic en el futur

A la pregunta de si tenen assegurances d'entitats de finances ètiques, la resposta d'en Jon és que, de moment, no han pogut fer aquest pas perquè, segons diu, pugen una mica més que les del mercat convencional. Quan s'alliberen recursos, ells sempre prioritzen l'enfortiment d'alguna de les dues potes d'actuació de Zehar-Errefuxiatuekin: la sensibilització i l'atenció a les persones. L'àrea de gestió queda una mica en segon terme, i en Jon confessa que, encara que li agradaria reforçar i dotar de més recursos l'administració, ara com ara els és difícil.

En aquest sentit, l'entitat està en un procés, juntament amb altres entitats del sector i impulsada per REAS i dinamitzada per SETEM, de promoure la compra responsable i incloure criteris ambientals i socials en la contractació de serveis i aprovisionaments. "Així doncs, coneixem una bateria important de possibles proveïdors de l'economia social i solidària, que cada cop n'hi ha més, i estem en el procés de canviar la nostra política de compres per incloure indicadors que ens permetin mesurar més coses. Ara encara el cost és massa important per a una entitat com la nostra, i, en alguns casos, ens frena", explica en Jon.

A tall de conclusió, en Jon reafirma que Zehar-Errefuxiatuekin ha pogut afrontar el creixement brusc i inesperat de l'entitat de manera coherent amb la seva missió i els seus valors gràcies a Fiare, millorant i fent més digna i amable l'atenció als i les beneficiàries de la seva activitat.

Quesoni: quan la cultura fa un salt d'escala

Representació d'artistes, producció de concerts i esdeveniments, gestió de sales: la cooperativa Quesoni sona, des de fa set anys, al món musical, com un projecte econòmic dinàmic en el món de la cultura catalana. Darrerament, la seva activitat s'ha vist incrementada perquè va guanyar fa poc, amb dues cooperatives més, la gestió d'una sala de concerts de Barcelona, la sala Paral·lel 62 (P62). Tot i que no estan sols, aquesta nova etapa va requerir unes inversions importants i la cooperativa va decidir acudir a les finances ètiques per poder entomar el projecte.

Xavi Urbano és un dels socis fundadors ("socis", sí, perquè són tots homes) de la cooperativa, i ens explica, des del pati de La Comunal —l'espai cultural cooperatiu on tenen la seu de Barcelona—, els orígens de l'entitat. Ens interessa especialment la vinculació amb l'economia social i solidària (d'ara en endavant, ESS), moviment al qual es diuen adscrits des dels inicis. Segons el Xavi, **l'ESS és "la forma natural dels projectes culturals**. La majoria de la gent que comença en el món de la cultura, per exemple muntant un grup musical o una companyia de teatre, ho fa des d'un vessant no professional, *amateur*, on les relacions són molt horitzontals. El problema de l'àmbit de la cultura és que quan es professionalitza i el rendiment es converteix en el centre, se sol optar per formes empresarials més estàndards. Nosaltres vam intentar mantenir l'esperit dels projectes d'on veníem".

De fet, molts dels integrants de la cooperativa, tant socis com treballadors/es, venen del món dels moviments socials o de la gestió d'equipaments de caràcter comunitari i, per tant, tenia tot el sentit

apostar per un model transformador. Això no està exempt d'algunes dificultats: "Després **hem vist que el món de l'ESS té alguns límits pel que fa a la nostra activitat en concret**, que fa que ens hàgim de relacionar amb l'economia capitalista", continua dient en Xavi.

Finances ètiques com a companyes de viatge

Les tres línies d'activitats amb les quals treballen són la representació artística, en format d'agència de *management* i discogràfica; una altra de serveis tècnics, amb seu a Granollers, on tenen el magatzem amb equips de so, de llums i altres materials per a festes majors i esdeveniments, i la tercera, la gestió de la sala cultural Paral·lel 62. **A l'inici del camí com a cooperativa ja va ser necessària una inversió important** en equips tècnics, i va ser quan van començar a treballar amb Coop57. De la mateixa manera, "natural", que van escollir en constituir-se com a cooperativa, van triar les finances ètiques, per la convicció que era l'opció més propera als seus valors.

Coop57 ha estat un company de viatge durant aquests anys, perquè els equips i la tecnologia utilitzats es queden ràpidament obsolets i necessiten renovació constant i, de retruc, un finançament recurrent en el temps.

Quan parlem de finances ètiques també hem d'incloure les assegurances i s'ha de dir que l'assegurança de responsabilitat civil de la cooperativa també és de l'ESS: la tenen contractada amb Arç Cooperativa, entitat certificada amb el segell EthSI.

Un salt d'escala amb xarxa

El 2022 la cooperativa entra en una altra dimensió, després de guanyar el concurs per a la gestió de la sala Paral·lel 62, al qual es presenten amb dues entitats més amb les quals han format una unió temporal d'empreses (UTE) pel període que durarà

Quesoni

Catalunya

Crèdit: 50.000 € (préstec de tresoreria),
94.817 € (préstec d'inversió)

Entitat Financera: Coop57

Segell Ethsi

<https://quesoni.cat>

el contracte amb l'Ajuntament de Barcelona. Tot i ser una feina entomada per tres col·lectius, requeria un esforç econòmic molt important per a cada un. Segons el Xavi, "vam haver de dipositar una garantia de 280.000 €, 90.000 € per part nostra, i començar a incórrer en unes despeses de personal, subministraments, lloguers i gestió sense liquiditat inicial, en ser un contracte públic. Vam passar tres o quatre mesos sense poder establir l'activitat, i **calia un crèdit des del minut zero**. Per suposat, vam recórrer a Coop57, que ens va atorgar un préstec amb condicions molt favorables". Aquestes condicions que esmenta fan referència al fet que, com que es tractava d'un crèdit llarg, hi havia carència d'uns mesos per poder retornar-lo un cop l'activitat ja estigués en marxa.

El salt d'escala ha estat un moment àlgid i ple de replantejaments per a Quesoni, i el fet de sentir segura com a mínim la part financera ha fet possible afrontar de manera més tranquil·la els altres flancs, com l'increment de contractacions de personal o l'intent de fomentar que proveïdors i productes dels esdeveniments on treballen estiguessin vinculats a l'ESS. Aquest últim objectiu ha estat possible només en part, però sí que s'ha aconseguit, per exemple, que l'oferta de refrescos de P62 recaigués en una entitat reconeguda dins l'ESS: Alterevents.

Quesoni i Coop57, camins que es van encreuant

La relació entre Quesoni i Coop57 s'ha anat consolidant a través dels diversos crèdits, però també d'una intercooperació més enllà dels contractes. Ara mateix, a l'entrada de Paral·lel 62 un cartell amb el logo de l'entitat de finances ètiques fa visible la seva participació en el funcionament de la sala, "una mica amb la idea aquesta que l'ESS ha de ser l'espai natural per a projectes culturals com aquest i que les finances ètiques en formen part", explica el Xavi. A més, **Quesoni ha entrat com a membre d'un dels consells de secció de Coop57**, des d'on es fa, bàsicament, el seguiment dels projectes finançats per l'entitat. És una forma d'implicar-se i de facilitar, per exemple, l'avaluació d'altres projectes culturals i així impulsar-los. En formar part de Cultura Coop, plataforma que engloba diverses cooperatives culturals del territori

català, també intenten fomentar la utilització del finançament de Coop57 per a projectes comuns. En definitiva, com diu en Xavi, **"la relació de serveis s'està tornant una relació de projecte conjunt"**.

Un servei més amable, més proper

Pel que fa a la part dels tràmits, Quesoni s'ha trobat molt a gust, tot i que demanar crèdits no és cap injecció d'emocions positives i fa una mica d'impressió. L'avaluació a la qual s'ha de sotmetre qualsevol projecte per obtenir finançament, tot i ser feixuga pel que fa a la necessitat de documentació que acrediti la seva sostenibilitat econòmica i l'impacte social i ambiental que comporta, és amable i ofereix una base de confiança que en altres entitats financeres del món capitalista és impensable. Aquesta doble mirada és, de fet, un dels valors que caracteritzen les finances ètiques i que moltes entitats que hi treballen reconeixen com a clau, en escollir-les davant de la banca capitalista.

A més, la cooperativa, des de la seva visió com a usuària i, alhora, participant des de dins de Coop57 en els processos de finançament, confirma que la dinàmica postconcessió del o dels crèdits és molt més senzilla en el circuit de les finances ètiques: "En cas que calgui fer reformulacions per problemes puntuals en els terminis de pagament, reagrupament de crèdits o altres modificacions, sempre és més fàcil amb Coop57. El grau de risc que accepta d'entrada Coop57 és més alt, però, a banda, la banca convencional posa més entrebancs, alguns més de formalitat (comissió d'avaluació de riscos) i d'altres més de relació humana; és llunyana, si més no", comenta el Xavi.

El món de la cultura i les finances ètiques

A través del Xavi ens assabentem que les finances ètiques, tot i no ser majoritàries en el sector cultural, sí que hi tenen una presència rellevant. Projectes com Propaganda pel Fet! o la Casa de la Música de Manresa ja són veterans en l'ús del finançament ètic, però n'hi ha molts més; al capdavant, un percentatge molt alt de projectes finançats per Coop57 són culturals. Perquè, com es deia a l'inici, la cultura n'és l'espai natural.

Triángulo Textil: de projecte social a projecte socioempresarial

“Som un taller tèxtil i som cooperativa. Vam sorgir a l’empara d’un projecte social de la Fundación Don Bosco, que té un taller de confecció en una de les zones més deprimides de Sevilla”; així comença a explicar Beatriz Pérez Martín el projecte Triángulo Textil, al qual ens hem acostat per conèixer com les finances ètiques han contribuït a la seva creació i a la seva consolidació actual.

La Beatriz, artesana teixidora de professió, treballava al taller de la Fundación Don Bosco com a professora de dones en situació de vulnerabilitat, una vulnerabilitat gairebé sempre relacionada amb l’atur de llarga durada. La Fundación va intentar impulsar una de les activitats derivades del taller, la creació d’un projecte socioempresarial, però va resultar complicat combinar els dos vessants, la formació i la comercialització, i finalment se li va demanar a la Beatriz de canalitzar el treball de les dones formades al taller cap a una producció que els permetés monetitzar-lo (almenys, en part).

La Beatriz ho va comentar a un parell d’amigues cosidores, i van començar a treballar en el projecte al mateix taller de Don Bosco. **Una vegada van haver comprovat que realment sí que hi havia demanda de productes tèxtils de confecció local**, es van llançar a la creació de la cooperativa Triángulo Textil, ja fa un any i mig. El nom de Triángulo ve del fet que eren tres dones, encara que ara ja són quatre sòcies i ben aviat seran cinc.

Recuperant la producció artesana i de proximitat

“Bàsicament pretenem recuperar la confecció local, que s’està perdent. Ens feia molta pena que una activitat com la confecció s’anés perdent, sobretot a la Loli, una de les dones amb qui vam iniciar el camí, que està a punt de jubilar-se i tota la vida ha cosit”; la Beatriz ens descriu així el motiu principal d’haver-se llançat a un projecte d’aquesta magnitud.

És en el moment en què el taller s’independitza de la Fundación per poder treballar tot el dia quan **sorgeix la necessitat de finançament**, principalment per al condicionament del local nou i la compra de màquines i mercaderies. El format de cooperativa i l’elecció de les finances ètiques, en concret FonRedess, van anar de bracet, i van sorgir de l’assistència d’algunes de les sòcies futures a l’Escuela de Economía Social y Solidaria (ESS) d’Andalusia. Allà els van parlar de les finances ètiques, i a elles els va semblar que era l’opció més natural i propera a la seva idea de projecte socioempresarial.

Triángulo téxtil

Sevilla

Crèdit: No disponible

Entitat Financera: FonRedess

<https://triangulotextil.es>

Cooperativa, ESS i finances ètiques com a base

“És cert que les administracions ens van atorgar alguna subvenció per impulsar la creació de la cooperativa, però ja se sap que es cobren un cop ja has iniciat, o fins i tot acabat, les activitats. Per això, **des del dia u vam comptar amb el finançament de FonRedess**, un fons per al desenvolupament de xarxes d'economia social i solidària, que tenia una proposta financera que ens encaixava a la perfecció”, explica la Beatriz.

Va ser precisament a l'Escuela ESS on van conèixer Javier Moreno, gestor de FonRedess, a qui van explicar el projecte i les necessitats financeres i que els va informar dels requisits, que, com a la majoria d'entitats de finances ètiques, inclouen un informe d'impacte social i mediambiental. Com que complien els requisits, per les característiques del projecte (com la proximitat o la futura creació d'ocupació per a dones vulnerables), a més dels avals, per descomptat, se'ls va atorgar el préstec que els va permetre crear la cooperativa i el taller propi.

Un altre dels requisits era que la cooperativa es fes sòcia de FonRedess, i, encara que ja han liquidat el préstec concedit, continuen al fons. “Continuem sent-ne sòcies perquè creiem en la intercooperació entre entitats de l'economia solidària, però a més a més ens dona una certa seguretat que, si arriba un moment en què es torna a necessitar finançament, ho tindrem molt fàcil. Si ens cal fer una nova inversió en maquinària, sabem que tenim el suport de FonRedess, ja que, ben segur, no podríem comptar amb la banca convencional”, assegura la Beatriz.

Camí per recórrer també a les finances ètiques

Pel que fa a l'operativa bancària per al dia a dia de l'activitat econòmica de la cooperativa, la Beatriz reconeix que encara no han fet el pas a les finances

ètiques. S'han plantejat diverses vegades de passar a Fiare, però requereix un esforç de gestió que ara mateix no poden assumir a causa del volum de feina que tenen.

A la pregunta de si van tenir una mica de pànic “existencial” a l'hora de demanar el crèdit (des de projectes petits i de l'ESS de vegades les finances semblen un món hostil), la Beatriz ens respon que sí, que **no els va resultar fàcil fer el pas per la por del “deute”**. Però en tenir el matalàs de la subvenció de la Junta d'Andalusia, sabien que podrien tornar el préstec. És cert que de seguida que van poder el van tornar, com si cremés, i reconeixen que, sense capital, l'única cosa amb què juguen actualment és amb el temps de les sòcies, cosa que a la llarga pot ser un problema.

El futur de la cooperativa passa per la incorporació de noves sòcies, ja que el model que volen construir està basat més en la feina de les sòcies que no pas en treballadores. Tot i això, la Beatriz reconeix que és difícil, en el sector de la confecció, trobar persones amb el perfil necessari i que, a més, vulguin assumir els riscos (de moment són pocs, això sí) d'incorporar-se a una cooperativa. Ho tenen clar: per lluitar contra l'imperi dels preus baixos, de la precarietat laboral i de la contaminació ambiental a la confecció cal ser una mica activista, a més de cosidora o artesana tèxtil.

Cooperativa La Prosperitat de Chirinos: finançant els cicles del cafè

La Cooperativa La Prosperitat de Chirinos és una entitat de segon nivell que engloba 814 socis i sòcies, productors i productores de cafè "d'altura", en tots els sentits. Al nord del país, gairebé a la frontera amb l'Equador i amb una climatologia propícia al cultiu de cafès de molt bona qualitat, la cooperativa treballa des de fa 55 anys amb l'exportació de cafè de comerç just i ecològic.

Michael Montalvan i Einstein Cordova ens atenen des del seu despatx per explicar-nos la relació de la seva organització amb les finances ètiques. En Michael és el gerent i l'Einstein porta l'administració. La cooperativa, com a empresa que mou una quantitat important de fons anuals, és **usuària de les finances ètiques i, en concret, d'Oikocredit**, entitat que proporciona crèdit i capital social a cooperatives productives, organitzacions de comerç just i petites i mitjanes empreses amb impacte social.

Finances ètiques com a aliades

Michael explica que el cafè cultivat pels socis i les sòcies de la cooperativa és de molt bona qualitat, majoritàriament orgànic, i que es ven a més de deu països, entre els Estats Units i Europa, principalment. La facturació anual ronda els dotze milions de dòlars, xifra de massa magnitud per no necessitar aliats financers i que requereix regularment línies de crèdit per poder mantenir els pagaments als agricultors en el moment oportú. "Per això, des dels nostres inicis hem estat treballant amb finançadores, algunes

locals, d'altres estrangeres, entre les quals hi ha Oikocredit", explica l'Einstein. Es van conèixer en una fira de cafè, on **l'entitat de microfinances ètiques ofería la possibilitat de contractar línies de crèdit amb organitzacions amb visió i consciència ambiental**, com és el cas de Chirinos. Uns mesos després van començar les converses, que es van concretar en la concessió d'un primer crèdit, que s'ha anat renovant any rere any.

Oikocredit és, en boca del gerent, un veritable aliat, una entitat amb què els agrada molt treballar perquè és molt propera; de fet, Carlos Teran, el seu referent a la zona i la persona que es va presentar a la fira, sempre ha estat una persona de confiança per a la cooperativa. **"Les converses per seguir amb els crèdits de manera anual són fàcils**, encara que també és de justícia dir que som molt complidors nosaltres, també, pel que fa al lliurament de la documentació amb els requisits que ens demanen", explica en Michael. Així, després de la recol·lecció i durant els mesos en què el cafè es diposita a la cooperativa, s'emmagatzema i s'embarca cap a les empreses compradores, es pot pagar la feina feta als i les productores, mentre s'espera el pagament. La línia de crèdit, que és d'un milió de dòlars, cobreix aquest període de temps, que sol anar de juny a octubre. D'aquesta manera, Oikocredit avança

Cooperativa La Prosperidad de Chirinos

Jaén, Perú

Crèdit: No disponible

Entitat Financera: Oikocredit

<http://cac-laprospiedad.com>

l'import de la venda, que després rebrà íntegrament de les empreses compradores i la diferència de la qual, després d'haver descomptat el crèdit i els interessos, enviarà a Chirinos.

El cafè com a punt de trobada entre inversors/es i productors/es

Amb la concessió d'aquest finançament pont, petits inversors, socis d'Oikocredit, majoritàriament europeus, poden participar en el bon funcionament d'organitzacions com Chirinos, i contribuir a una consolidació o creixement sostenible d'iniciatives que tenen com a objectiu millorar la qualitat de vida dels seus membres. Segons l'Einstein, aquest és precisament l'objectiu que té la cooperativa, "poder generar oportunitats de desenvolupament sostenible per a les nostres famílies agricultores. Les persones beneficiàries finals poden arribar a ser més de 1.600, i aquesta xifra és molt important per a nosaltres".

Seguint amb els avantatges de tenir com a aliades les finances ètiques, en Michael ens diu que "l'elecció va ser encertada perquè, a més dels crèdits, les condicions financeres dels quals són similars a la resta de les finançadores, estem aprofitant una sèrie de capacitacions cap al nostre equip humà, que rebem d'Oikocredit; en la gestió de riscos i model de negoci, per exemple, són molt experts, i ens ha anat molt bé".

Compartint responsabilitat mediambiental

A més dels valors del cooperativisme i del comerç just associat als salaris dignes i projectes socials que s'impulsen des de l'organització de Chirinos, un altre dels elements que han acostat la cooperativa a les finances ètiques, i a Oikocredit en particular, és l'eix de desenvolupament d'una producció agroecològica, que aconsegueixi contribuir a la resiliència al canvi climàtic. En efecte, **"aquesta responsabilitat mediambiental és compartida per ambdues organitzacions**. Per això tenim el segell

d'agricultura orgànica regenerativa (l'estàndard Regenerative Organic Certified), entre altres eines", explica en Michael.

Aquesta preocupació compartida és, a més, una aposta de posicionament al mercat internacional, aquests dies molt bolcat en els cafès d'"especialitat", una cosa que, en el cas de Chirinos i de la majoria de cafetareres, ja és una visió de futur. En Michael i l'Einstein ens diuen que ara mateix el negoci del cafè és de molta complexitat i incertesa. "La volatilitat del mercat i l'adaptació al canvi climàtic són els reptes principals a què ens enfrontem, i per això comentàvem anteriorment que la professionalització en gestió de riscos és crucial per reforçar-nos i ser més resilents", expliquen.

De cara al futur, la relació entre les dues organitzacions passarà a ampliar l'aliança a crèdits d'inversió a mitjà termini. D'una banda, l'entitat financera ja ha comunicat la disponibilitat d'aquest tipus de fons, i de l'altra, la cooperativa està convençuda que la capitalització és molt important per mantenir les rendibilitats futures. Tot i això, **de moment continuaran amb les línies de crèdit i consolidant negoci per poder llançar-se a una aventura més gran**. Aquesta consolidació passa ara mateix per un contracte que han aconseguit amb un dels clients, a preu fix durant cinc anys i per al finançament del qual Oikocredit serà l'aliat financer principal.

Elaborat per:

**OBSERVATORI
DE LES FINANCES ÈTIQUES**

Amb el suport de:

FETS
FINANÇAMENT ÈTIC I SOLIDARI

Ajuntament de
Barcelona

